

Miljöarbete

Högskolan för lärande och kommunikation i Jönköping (HLK)

2013

Marie-Louise Jarl, miljöansvarig

HÖGSKOLAN FÖR LÄRANDE
OCH KOMMUNIKATION
HÖGSKOLAN I JÖNKÖPING

Innehåll

Inledning.....	2
Forskning.....	2
Nya forskningsområden	2
Plattformen Hållbar Utveckling och naturvetenskapens didaktik	2
Samarbete Internationellt Arbete och plattformen Hållbar utveckling och naturvetenskapens didaktik	3
Utbildning.....	3
Samverkan med omgivande samhälle	4
Lokal samverkan	4
Nationell samverkan.....	5
Internationell samverkan	5
Kompetensutveckling.....	5
Klimatpåverkan	5
Energiförbrukning	5
Resursförbrukning.....	6
Farliga kemikalier	6
Bilaga 1 - Miljöpolicy	7
Bilaga 2 - Resereglemente.....	8
Bilaga 3 - Inköspolicy	11

Inledning

Högskolan för lärande och kommunikation miljödiplomerades första gången 2006 och ett antal aktiviteter har genomförts regelbundet sedan dess. Under åren har också en rad samarbeten etablerats både lokalt, regionalt, nationellt och internationellt. Under ledning av rektor Anita Hansbo har man beslutat att än mer fokusera på internationalisering.

Mot slutet av 2011 beslutades om en större omorganisation av hela HJ:s stödsystem. En följd av omorganisationen är att grupper har flyttat samman och viss verksamhet har lagts ned. Repro som legat på HLK avvecklas och tjänsten köps in från ett näraliggande privat företag. En ombyggnation i lokalen, för Hälsohögskolans räkning, kan påverka el och vattenförbrukning då det ska bli ett samlat område för oral hälsa. I slutet av 2013 invigdes den nya sportarenan Campus Arena som ger bättre möjlighet för bl. a. idrottsundervisningen som bedrivs via HLK,

Forskning

Nya forskningsområden

Under 2012 och 2013 har två nya professorer anställts, Klas Borell inom Globala studier och Ulrika Olausson på Medie- och kommunikationsvetenskap, MKV.

Ulrika Olaussons forskning handlar om journalistik och globala miljörisiker. Forskningsprogrammet Hållbar journalistik bedrivs i samverkan med MKV-miljöerna vid HLK och Örebro universitet samt JIBS Media Management and Transformation, HJ. Syftet med forskningen är att studera journalistiken i relation till hållbar utveckling. Ulrika är forskningsledare och ämnesansvarig i ämnet på HLK.

<http://hj.se/hlk/forskning/forskningsmiljoer/medie--och-kommunikationsvetenskap/hallbar-journalistik.html>

Klas Borells forskning berör social exklusion och sociala konflikter, integrationsfrågor, religionens sociala betydelse och förändringar i familjelivet. Borell undervisar inom Internationellt arbete.

<http://hj.se/hlk/forskning/personal/klas-borell.html>

Plattformen Hållbar Utveckling och naturvetenskapens didaktik

Plattformen skapades under 2010. Den bärande idé är att bidra till kunskapsutveckling och kunskapsspridning inom det som internationellt kallas ESD, Education for Sustainable Development eller Utbildning för Hållbar Utveckling.

Några axplock från verksamheten 2013:

Plattformen var representerad vid The 12th Invitational Seminar on Environmental Education Research, Uppsala, juni 2013.

En ny forskningssamverkan med Twente University Nederländerna har resulterat i en gemensamt framställd webb-enkät om komplexitet och ansvar för lärande. Detta samarbete fortsätter även 2014.

Plattformen har inlett samarbete med Naturskyddsföreningen, Öresundsklassrummet, Malmö miljöförvaltning och gymnasieskolan Malmö Nya Latin, modellskola för hållbar utveckling, genom föreläsningar om plattformens forskning.

En av plattformens artiklar *Pathways to Action Competences for Sustainability – Six Themes* av Ellen Almers var en av årets mest lästa inom Science, Mathematics & Environmental Education enligt tidsskriften Routledge.

Mer information finns på: <http://hj.se/hlk/forskning/plattformar/hallbar-utveckling-och-naturvetenskapens-didaktik.html> och även under rubrik samverkan.

Samarbete Internationellt Arbete och plattformen Hållbar utveckling och naturvetenskapens didaktik

Samarbete med Friluftsförbundet och andra föreningar på Öxnehaga, som ligger inom Biosfärsområdet Östra Vätterbranterna, har initierat arbete för social och ekologiskt hållbar stadsutveckling genom stadsodlingsprojekt. Kopplingen till programmet Internationellt arbete, IA, och Globala studier är dels inriktningen mot hållbar stadsutveckling och dels mot odling som medel för integration.

Man har haft en workshop om stadsodling-hållbar utveckling för kvinnor på Öxnehaga, en student har gjort sin verksamhetsförlagda utbildning, VFU, och samlat in data för en B-uppsats.

Utbildning

Under 2013 påbörjas en utredning om vilka hållbarhetsinslag som finns inom kurser på hela HJ. Rapporten blir en vetenskapligt granskad rapport och publiceras på DIVA i november 2014. En forskare och en doktorand från HLK har deltagit i projektet.

Inom Media- och kommunikationsvetenskap, MKV, finns en masterutbildning, International Communication, där en av delkurserna är Sustainable Communication, 15 hp.

Inom programmet Internationellt arbete finns ett antal kurser t ex. Ekologiska perspektiv, Strategier för hållbar utveckling, Hållbara städer i Nord och Syd. Den senare kan också läsas som fristående kurs. Andra exempel på fristående kurser är Hållbar omställning – vägar ut ur kriserna och Hälsa, mat och etik.

Sedan kursstarten av den nya Lärarutbildningen, ht 2012, finns två olika obligatoriska, grundläggande kurser om hållbar utveckling. I det ”gamla” lärarprogrammet finns Globala miljö- och överlevnadsfrågor, GMÖ 7,5 hp. Kursen tar upp globala perspektiv på hållbar utveckling och ges även på engelska samt genom nätbaserade fristående kurser. I den nystartade lärarutbildningen finns kursen Sustainability in a Multicultural World inom området utbildningsvetenskaplig kärna, UVK.

Tillsammans med stiftelsen Håll Sverige Rent (HSR) och Jönköpings kommun driver plattformen sedan våren 2010 ett flerårigt projekt för att utbilda personal i förskolor och

grundskolor i Grön flagg. 91 förskollärare, grundskollärare, studenter samt skolledare deltog i Grön flagg-utbildningen under 2013. Antalet anslutna förskolor och skolor i Jönköping är enligt HSR 48 stycken november 2014

<http://www.hsr.se/gf/j%C3%B6nk%C3%B6ping>

Samverkan med omgivande samhälle

Lokal samverkan

Under Världsmiljödagen den 5 juni 2013 hölls en första konferens med fokus på kemikalier. Konferensens titel var *Kemikaliefrågan idag- vad är problemet och vem har ansvaret?* Föreläsare var Åke Bergman, professor i miljökemi och Monica Lind, docent, arbetsmiljö och miljömedicin. Gudrun Bremle, miljökemist och moderator inledde dagen med att ge en bakgrund till problemen. Konferensen var ett samarbete med Länsstyrelsen i Jönköping, Högskolan, Landstinget i Jönköpings län, FN-förbundet Jönköpings läns FN-distrikt och Jönköpings kommun som också ansvarat för projektledning.

Den tionde upplagan av Klimatkonferensen hölls den 11 april 2013. *Klimatet – vad har hänt på tio år och vad gör vi nu?* var titeln på den. Konferensen hölls i samarbete med Länsförsäkringar Jönköping, Regionförbundet Jönköpings län, Landstinget i Jönköpings län, Länsstyrelsen i Jönköpings län, Jönköpings kommun, Trafikverket, Jönköping Energi, Länstrafiken (ny partner) samt Högskolan i Jönköping. Konferensen var som tidigare välbesökt och stora aulan fullsatt.

Beslut fattas att konferensen till 2014 lämnats över och hanterats av Klimatrådet då samarbetspartnerna finns där och man ser möjligheter att utveckla konceptet ytterligare.

HLK och Biosfärområdet Östra Vätterbranterna arrangerade under Den Svenska biosfärsdagen 2 juni föreläsningen *Erfarenheter från biosfärsområden i Kanada*. Föreläsare var Jean-Philippe Messier, koordinator för Manicougan-Uapishka Biosphere reserve, Kanada och medlem i Global Sustainable Tourism Council.

Jönköpings kommun och högskolan har även 2013 samverkat under temat Miljöfika. Fem olika föreläsningar hölls, "Miljöbyggnad" 21 mars, "Vattenfotavtryck och företagsansvar" 18 april, "Havet och klimatet" 16 maj, "Bilen på väg ut" 17 september, vilken också var en del av Europeiska Trafikantveckan, och "Sätt pris på miljön och stärk den demokratiska processen" 14 november.

Kvällsevenemangen runt Earth Hour 23 mars hölls på Högskolan och Kulturhuset Spira. Man startade med tal och musik från studenter och personal, fackeltåget gick över till Spira där musik och tal från landshövdingen, Minoo Akhtarzand, avslutade kvällen.

Under rubriken Road show Elfordon den 11 april föreläste Jonas Löf från projektet Green Charge Sydost om elfordon i samhället. Möjlighet att provköra elbilar, laddhybrider, elcyklar med mera gavs.

Nationell samverkan

Nationellt samarbetade plattformen Hållbar Utveckling och naturvetenskapens didaktik med GRESA, Nationella forskarskolan för utbildning och hållbar utveckling samt med Forskarskolan Learning study.

Learning Study är en ansats för lärardriven praktikbaserad och praktikutvecklande forskning som vänder sig till yrkesverksamma lärare och som leder till licentiatexamen. Forskarskolan bedrivs i samverkan mellan Högskolan i Jönköping, Göteborgs och Stockholms universitet. Forskarskolan startade 2012. <http://hj.se/hlk/forskarutbildning/forskarskola-i-learning-study.html>

Internationell samverkan

En ny forskningssamverkan med Twente University Nederländerna har resulterat i en gemensamt framställd webb-enkät om komplexitet och ansvar för lärande. Detta samarbete fortsätter även 2014.

Kompetensutveckling

Under 2013 har ett antal föreläsningar, forskningsseminarier och konferenser med fokus på hållbar utveckling och miljö hållits på högskolan. Majoriteten av dessa redovisas under rubriken lokal samverkan.

En grundläggande miljöutbildning för nyanställda vid HJ hölls den 5 nov 2013.

Klimatpåverkan

Tjänsteresor med hyrbil och egen bil står för en stor del av de klimatpåverkande utsläppen, tillsammans drygt 20 ton. Under 2013 hyrdes bilar främst av MABI och AVIS och kördes drygt 104 000 km vilket gav beräknade utsläpp på 13,6 ton CO₂. Tjänsteresor med egen bil var drygt 49 000 km. Genom beräkningar med samma utsläpp per km som hyrbilarna (130,55 g/km) beräknas det ge 6,42 ton utsläpp. För 2012 var motsvarande totalsumma 18,6 ton. Antalet årsarbetare var under 2013 141 mot 135 under året innan vilket kan ha påverkat resandet.

Tågresorna för HLK var 26 125 km totalt och genererade utsläpp på 0,05 kg.

Den samlade redovisningen för flygresor, in- och utrikes flyg, är för 2013 ungefär 796 000 km (786 000 km 2012) med ett utsläpp av 69,9 ton CO₂ (69,2 ton 2012). Utsläppen av CO₂ är en ökning med 1 %.

Energiförbrukning

Förbrukning av el, fjärrkyla och fjärrvärme har minskat under året, el -5,6 %, fjärrkyla -9,5 % och fjärrvärme -2,0 %. Vattenförbrukningen har stigit med 41 % vilket ska bero på en vattenläcka. Även 2013 ser man på HJ totalt en minskning i alla kategorier förutom kallvatten.

Resursförbrukning

Under 2013 byttes avfallsentreprenör vilket gjort det svårt med uppföljning av avfallet.

Farliga kemikalier

På grund av minskande verksamhet inom kemi, biologi och foto så har inga farliga ämnen skickats under 2013.

Bilaga I - Miljöpolicy

Policy för miljö och hållbar utveckling för Högskolan i Jönköping

Högskolan i Jönköping har som lärosäte ett ansvar för utvecklingen mot en bättre miljö och en långsiktigt hållbar samhällsutveckling.

Högskolan i Jönköping skall genom forskning och utbildning samt genom åtgärder i den egna verksamheten medverka till en positiv utveckling mot ett bärkraftigt samhälle:

- I enlighet med högskolelagens stadgande skall högskolans verksamhet främja en hållbar utveckling som innebär att nuvarande och kommande generationer tillförsäkras en hälsosam och god miljö, ekonomisk och social välfärd och rättvisa.
- Högskolan skall verka för att dess medarbetare och studenter utbildas och motiveras att utföra sina arbetsuppgifter på ett miljömässigt ansvarsfullt sätt.
- Högskolan skall genom ett systematiskt miljöarbete och med stöd av ett miljöledningssystem sträva efter att förebygga eller minska den samlade miljöbelastningen. Högskolans miljöarbete skall fortlöpande förbättras, samt utvärderas genom regelbundna miljörevisioner.
- Högskolan skall följa tillämplig miljölagstiftning och föreskrifter liksom övriga miljökrav som högskolan berörs av.

Fastställd av
Stiftelsestyrelsen
2008-04-21, § 40

Bilaga 2 - Resereglemente

HÖGSKOLESERVICE

BESLUT

Guðrun Engstrand, FrUI

Styrelsens sammanträde

2006-02-09, § 12

Resereglemente för HJ

Högskolan i Jönköping har genom sina bolag en långtgående decentralisering av ansvar och befogenheter. Behovet av ett koncerngemensamt synsätt är därför stort på flera områden, bl.a. resandet. Det är viktigt att vi uppträder samordnat som storkund gentemot leverantörer och reseagenter. Därigenom vinner vi betydande ekonomiska fördelar och kan bättre hävda vår miljöpolicy.

Pris och miljö

Resorna ska planeras så att resans syfte uppnås till lägsta möjliga kostnad och med minsta möjliga miljöpåverkan. Resenären ska välja det lämpligaste färd sättet med hänsyn till kostnad, tid, samt med beaktande av säkerhetsaspekter. Utsläpp från transporter är en betydande miljöaspekt. Vid val av färd sätt ska alltså alternativ med lägsta miljöpåverkan väljas om tidsförlusten är ringa.

Beställning av resor

För att effektivisera högskolans totala resande och kunna utnyttja volymrabatter ska alla beställningar av biljetter samt övriga arrangemang som ingår i en resebyrås utbud ske hos avtalad resebyrå alternativt direkt hos de reseleverantörer som Högskolan i Jönköping har avtal med. Dessa avtal ska nyttjas i första hand i enlighet med inköspolicyn. Om det förekommer specialarrangemang och/eller typ av resor som avtalsresebyrån inte kan förmedla kan annan researrangör användas dock med beaktande av reglerna för direktupphandling. Med syfte att uppnå samordning av resebeställningar, god framförhållning samt upprätthålla bästa möjliga kompetens förutsätts bolagen utse en person i rollen som samordnande resebeställare.

Hotell

HJ deltar i statlig inköpssamordning, i första hand ska dessa avtal användas. Övernattning ska ske på hotell av normalstandard. Bokning kan ske direkt hos hotellen eller genom avtalad resebyrå. Där hotell med likartad standard kommer ifråga ska hotellet med ett uttalat miljöarbete prioriteras.

Tåg

Inom Sverige bör strävan vara att resan sker i andra klass, framförallt vad gäller X2000 och tidsmässigt korta resor. Om detta av skilda skäl inte låter sig göras ska resenären utverka tillstånd av uppdragsgivaren före resan. Bokning kan ske via SJ eller genom avtalad resebyrå.

Flyg

Flygresor ska ske till lägsta möjliga kostnad och i turistklass – om sådan finns tillgänglig. Vid resa till och från flygplats nyttjas billigaste färd sätt med minsta möjliga miljöpåverkan.

Flygbiljetter är indelade i flera kategorier med olika principer för utnyttjandet. Fullpris gäller för biljett med full flexibilitet medan rabattbiljetter har olika begränsningar vad gäller ombokning mm. Vid reseplanering ska övervägas om resan måste ske med full flexibilitet. Resenären bör medverka till att restider om möjligt justeras så att rabatter/billigare biljettkategori kan utnyttjas.

Bil

Hyrbil bokas med befintligt hyrbilsavtal som grund. Tjänsteresor med privatbil bör undvikas i möjligaste mån.

Båt/färjor

Enkelhytt (ej lyx) får bokas vid båtresor.

Betalkort

För anställda som reser mycket i tjänsten erbjuds betalkort, f n Eurocard, på företagets bekostnad för att minska uttag av reseförskott och därvid höga administrativa hanteringskostnader. Reseförskott utbetalas endast undantagsvis i samband med tjänsteresa.

Bonus och trohetsrabatter

Rabatt eller liknande förmån som transportföretag enligt internationell vedertagen praxis utger för visad kundtrohet vid flygresor och som kan utfalla vid en tjänsteresa är företagets egendom och får endast användas vid andra tjänsteresor.

Försäkring

Alla anställda omfattas av Högskolans tjänstereseförsäkring vid tjänsteresa inom och utom landet. Vid tjänsteresa utomlands bör försäkringsbrev medföras.

Reseräkning

Efter avslutad tjänsteresa inlämnas reseräkning (finns på intranätet) som attesteras enligt beslutad attestordning. Utlägg under resan ska styrkas med kvitton.

Utländsk valuta

Växling till utländsk valuta ombesörjs av resenären. Ev. växlingsavgift tas upp på reseräkningen.

Pass och visum

Resenären ombesörjer själv giltigt pass. Resebyrån ordnar med viseringar och visumavgift betalas av arbetsgivaren.

Vaccination

Vid resa till områden där vaccination/er krävs ombesörjer resenären detta. Arbetsgivaren betalar kostnaden mot uppvisande av kvitto.

Bilaga 3 - Inköspolicy

HÖGSKOLAN I JÖNKÖPING

Beslut

Gudrun Engstrand

Stiftelsens styrelse
26 april 2000, § 33
Bilaga 2

Inköspolicy

För allt inköpsarbete inom Högskolan i Jönköping gäller:

- Lagen om offentlig upphandling (LOU).

- Beaktande av miljöaspekter, vilket innebär att:

a) Högskolan i Jönköping skall vid alla former av inköp beakta produkter, som är fördelaktiga ur miljösynpunkt. Med detta menas, att produkterna:

- vid tillverkning och under hela sin omloppstid bör ge upphov till så små

miljöskador som möjligt

- som avfall bör vara lätt biologiskt nedbrytbara eller kunna återvinnas

- både vid tillverkning och användning bör bygga på resurssnålhet med avseende på råvaror och energi.

b) Den av stiftelsestyrelsen beslutade Miljöpolicyen skall alltid tillämpas. Särskilt PM angående miljökrav vid inköp av inredning finns utarbetad av HS.

- Rätten att återropa statliga ramavtal (såsom FMV-avtal, VHS-avtal m.fl.), som samtliga administreras av Kammarkollegiet.

- I den samlade högskolans intresse av att samordning av inköp sker (t ex vid volymbaserade avtal, säkerhetsfrågor, skapande av enhetlighet samt tillvaratagande av överskotts-inredning/utrustning) erbjuder HS konsultativt stöd till utbildnings – och forskningsbolagen i inköpsfrågor samt tillhandahåller eller upphandlar de tjänster, som efterfrågas.

- Dock bör vissa rutiner beaktas bl.a. när det gäller inköp av dataprogram (som skall godkännas av IT-enheten), inköp som kräver godkännande av fastighetsägaren och inköp som berör den yttre miljön vid HJ och därmed är en HJ - gemensam fråga.

Inköpsverksamheten vid HS bedrivs i två processer:

- Inköp med lagerhållning och försäljning,

som levererar kontors-/förbrukningsmaterial samt kopierings-/utskriftspapper från eget lager.

- Inköp på uppdrag, som levererar tjänsten att på uppdrag genomföra inköp/upphandling för kundens räkning.

Gemensamt för båda processerna är

- ett uttalat kundfokus, där kunderna utgörs både av utbildnings- och forskningsbolagen och av enheter inom HS
- leverans för kunderna viktiga mervärden
- en kontinuerlig mätning av effektiviteten i processerna, sett ur kundernas perspektiv.

Kundernas synpunkter på leveranser, mervärden och effektivitet fångas regelbundet upp bland annat genom ett inköpsråd, där kunder och processägare/-team möts.